

Motion till riksdagen 2017/18:3993

av **Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD)**

med anledning av framst. 2017/18:RS5 Några ändringar i riksdagsordningen

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avslå riksdagsstyrelsens förslag i den del som avser att suppleanter inte ska utses för ledamöterna i Riksdagens arvodesnämnd.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta utreda vilken instans som lämpligast bör utse ordförande, ledamöter, ersättare och suppleanter till Riksdagens arvodesnämnd och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

Riksdagsstyrelsen föreslår bl.a. i rubricerad skrivelse att det, förutom vad avser ersättare för ordförande, ska tydliggöras att suppleanter inte ska utses för ledamöterna i Riksdagens arvodesnämnd. Detta får förmodas bero på den huvudregel i riksdagsordningen som stipulerar att vid val som avser två eller flera personer så ska också suppleanter väljas till minst samma antal som de ordinarie ledamöterna, om inte annat är föreskrivet. Likaså förefaller vare sig riksdagsstyrelsen eller konstitutionsutskottet heller ha berett förslag till suppleanter enligt huvudregeln i någon nämnvärd utsträckning, vid de tillfällen respektive instans har haft ansvar för frågan. Det nu aktuella förslaget torde således kunna ses som en kodifiering av utarbetad praxis.

Samtidigt har Riksdagens arvodesnämnd i sitt remissvar anfört att man anser att suppleanter ska utses för de övriga ledamöterna, utöver ersättare för ordföranden. Nämnden anger att antalet jämningsärenden när det gäller tidigare riksdagsledamöters avgångsförmåner successivt har ökat. Vidare rör både besluten om avgångsförmåner och besluten om jämkning enskilda. Nämnden framhåller att det betyder att det finns en risk för att jävssituationer uppkommer. Enligt nämnden är det angeläget att beslut kan fattas i nämndens ärenden även i fall då en annan ledamot än ordföranden anser sig jävig och därför inte kan delta i handläggningen. Nämnden bedömer att den riskerar att lamslås utan en sådan möjlighet.

Varken vi eller riksdagsstyrelsen har funnit någon anledning att ifrågasätta nämndens påstående att jävssituationer kan uppstå i nämnden. Eftersom nämnden enligt 7 § andra stycket lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd endast är beslutsför när alla ledamöter är närvarande är nämnden i en jävssituation normalt också förhindrad att besluta i det aktuella ärendet, om det inte finns ersättare för den eller de ledamöter som anser sig jäviga.

Vad avser bedömningen att risken för att formella jävssituationer ska uppstå får anses som liten samt den föreslagna hanteringen till lösning av dylika situationer när de uppstår har vi emellertid en del att anföra. Det mest uppenbara är förstas för det första att ingen med säkerhet kan förutse utgången av kommande val och därmed vilken inströmning av vilka 349 potentiella ärenden dessa kan komma att medföra för nämnden. För det andra så torde en på förhand fastställd ordning för att hantera problematiska situationer rent allmänt vara att föredra framför en ad hoc-betonad dito, inte minst så länge en sådan inte föranleder några nämnvärt högre kostnader eller merarbete. För det tredje behöver det inte alltid föreligga en formell jävssituation enligt förvaltningslagen för att det utifrån försiktighetsprincipen ska bedömas lämpligt att en ledamot väljer att avstå från att delta i handläggningen av ett enskilt ärende.

Mot bakgrund av det ovan anförda ser vi sålunda inga tvingande skäl för att i detta fall avvika från huvudregeln och förvägra Riksdagens arvodesnämnd önskemålet om att förfoga över lätt tillgängliga suppleanter för att kunna hantera inkommande ärenden på lämpligaste sätt, varför vi yrkar på att riksdagen avslår riksdagsstyrelsens förslag i denna del.

Med detta sagt och givet vad som i övrigt framgår av riksdagsstyrelsens framställning i det aktuella avseendet yrkar vi även på att låta utreda vilken instans som lämpligast bör utse ordförande, ledamöter, ersättare och eventuella suppleanter till Riksdagens arvodesnämnd. Det synes oss principiellt olämpligt och svårt att försvara att riksdagens ledamöter själva väljer vilka personer som ska fastställa deras arvoden och bedöma deras avgångsärenden etc. Regelverket som sådant må kanske inte kunna överlåtas åt något annat organ, men bör förstås vara både rättssäkert och öppet tillåtande för de som är satta att tillämpa det. Därutöver bör emellertid avståndet mellan de som utför tillämpningen och de som berörs av densamma vara betryggande. Såväl utomlands som inom riksdagen ser vi återkommande exempel på förslag från parlamentariker som vill höja eller sänka sina egna arvoden och ersättningar, utifrån mer eller mindre godtyckliga kriterier. Detta anser vi skulle vara en farlig väg att gå. Att i stället kunna påvisa att det finns ett tydligt givet regelverk satt på förhand som bedöms och tillämpas av en fri- och utomstående part skänker både trygghet och trovärdighet. Riksdagens arvodesnämnd är ett gott exempel på en sådan instans, men behöver då också utses på ett så oantastligt sätt som möjligt.

Den förändring som innebar att det numera är riksdagen själv som väljer sin egen arvodesnämnd kan i ljuset av detta sken ses som olycklig. Argument som att den ordning som rådde tidigare, där riksdagsstyrelsen utsåg nämnden, skulle avvika alltför mycket mot hur t.ex. Statsrådsarvodesnämnden utses och tillsätts torde relativt enkelt kunna motsägas av att den sistnämnda riktar sig mot en utomstående målgrupp, av att flertalet andra av riksdagens nämnder fortfarande utses av riksdagsstyrelsen men också av hur ersättningen till respektive nämnds ledamöter och ordförande regleras. För de flesta dylika organ regleras arvode och ersättningar i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Flertalet ersättningar regleras där med ett månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot. En sådan ordning

låter sig förstås inte göra gällande för Riksdagens arvodesnämnd, av uppenbara skäl. I stället regleras arvoden till denna nämnds ledamöter direkt i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd och beslutas därigenom av riksdagsstyrelsen. Sålunda vore det inte alltför långsökt att den som beslutar om arvoden och ersättningar till ledamöterna också ansvarade för att utse desamma. Möjligen skulle man snarare kunna föra en diskussion kring varför det har bedömts mer angeläget att riksdagsstyrelsen utser ledamöterna till exempelvis Riksdagens ansvarsnämnd och Partibidragsnämnden än till Riksdagens arvodesnämnd. Men det är en något annan frågeställning, och en återgång till att låta riksdagsstyrelsen, alternativt något annat än mer lämpligt organ som en utredning i så fall får visa vilket det skulle kunna vara, ansvara för att utse Riksdagens arvodesnämnd anser vi svårligen kunna sägas göra saken sämre i alla fall. Därav ovanstående yrkande om ett tillkännagivande om att ånyo låta utreda vilken instans som lämpligast bör utse ordförande, ledamöter, ersättare och eventuella suppleanter till Riksdagens arvodesnämnd.

Fredrik Eriksson (SD)

Jonas Millard (SD)